

INLEIDING/ VOORWOORD

Veiligheidsregio Drenthe (VRD) is een netwerkorganisatie ter ondersteuning van de gemeentelijke taken op het gebied van brandweer, crisisbeheersing en geneeskundige hulpverlening. De VRD bestaat uit Brandweer Drenthe, het Multidisciplinair Veiligheidsbureau en de Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio (GHOR). Samen met gemeenten en partners werkt de VRD aan een veilig Drenthe.

Vier missielijnen

In deze begroting zijn de verwachte ontwikkelingen voor 2019 beschreven en geplaatst in een meerjarige context. De beleidsinhoudelijke koers voor 2019 is in lijn en vergelijkbaar met voorgaande jaren. We blijven dagelijks uitvoering geven aan onze missielijnen:

- wij treden op bij calamiteiten en crises;
- wij vergroten de bewustwording bij burgers, bedrijven en instellingen over fysieke veiligheid;
- wij zijn onderdeel van de samenleving;
- wij zijn een vitale en flexibele organisatie.

Opbouw begroting

Deze begroting is ingedeeld op basis van deze vier missielijnen. Het vijfde hoofdstuk betreft de financiën. Dit document is daardoor een weergave voor de VRD als het geheel van brandweer, Multidisciplinair Veiligheidsbureau en GHOR Drenthe. Ook zijn daarbij alleen de onderwerpen benoemd die afwijken van de dagelijkse werkzaamheden. Het betreft daarom misschien maar zo'n 20% van de totale werkzaamheden van de VRD. In de jaarverslagen wordt wel gerapporteerd over de resultaten van het geheel (zowel de dagelijkse als de afwijkende werkzaamheden).

Meebewegen en inspelen op ontwikkelingen

De samenleving is continu aan verandering onderhevig. De VRD wil inspelen op maatschappelijke ontwikkelingen op zowel de korte (planbaar) als op de lange termijn (niet planbaar). In deze begroting wordt ruimte gevraagd voor deze ontwikkelingen, want we leven in een wereld die complex is en enorm snel verandert. Dat brengt onzekerheid over de nabije en verre toekomst. Het is niet te voorspellen hoe onze samenleving verandert op het gebied van digitalisering, klimaatverandering, vergrijzing, krimp en andere ontwikkelingen. Een toekomstbestendige veiligheidsregio is adaptief, omarmt maatschappelijke ontwikkelingen en bereidt zich hierop voor met uiteindelijk doel de inwoners nu en in de toekomst zo goed en efficiënt mogelijk te helpen.

Dit willen we doen door te investeren in onze medewerkers en te experimenteren op verschillende beleidsterreinen. Bijvoorbeeld op het gebied van brandweezorg, crisisbeheersing, het delen van informatie en (brand)veilig leven. Over de gewenste richting gaan we graag met gemeenten, partners en samenleving in gesprek.

WIJ TREDEN OP BIJ INCIDENTEN, RAMPEN EN CRISES

Dagelijks vinden er in Drenthe branden, ongelukken en incidenten plaats. De inwoners van Drenthe kunnen rekenen op snelle en passende hulpverlening door de hulpdiensten, gemeente en crisisspartners. Deze hulpverlening wordt opgestart door de centralisten van de meldkamer.

Het Multidisciplinair Veiligheidsbureau ondersteunt de hulpdiensten, gemeente en crisisspartners in de voorbereiding op rampen en crises. Tijdens een ramp of crisis coördineert GHOR Drenthe de geneeskundige hulpverlening.

Brandweezorg 'nu en in de toekomst'

Dagelijks rukt de brandweer in Drenthe gemiddeld zes keer uit om inwoners te helpen bij branden, ongelukken of incidenten. De brandweerposten hebben nog voldoende vrijwilligers om goede hulp te verlenen, maar - vooral overdag - begint dit te knellen. Het is een landelijke tendens dat vrijwilligers niet meer voor 'het leven vrijwilliger zijn'. Dit geldt ook voor de regio Drenthe en zal, gelet op een aantal maatschappelijke ontwikkelingen (krimpregio/vergrijzing), wellicht sterker toenemen dan in stedelijke regio's.

Naast deze maatschappelijke ontwikkelingen volgen de technologische ontwikkelingen elkaar sneller op. Auto's worden bijvoorbeeld 'slimmer', veiliger en complexer. Deze verandering heeft gevolgen voor de hulpverlening door de brandweer. Ook kunnen brandweermensen door nieuwe technieken direct beschikken over actuele informatie op de weg, in een gebouw of bij een evenement. Zo voorziet de brandweer de brandweerm medewerkers van 'slimme' pagers. Met deze pagers kan snel inzicht worden gegeven in de beschikbaarheid van vrijwilligers voorafgaand en tijdens een incident.

Al deze veranderingen geven aanleiding om continu te kijken of en waar verbetering nodig is met als uiteindelijk doel de inwoners nu en in de toekomst zo goed en efficiënt mogelijk te helpen. Hoe de brandweezorg er in 2040 uit ziet is nu niet te voorspellen of te plannen. Wel is het aannemelijk dat de huidige wijze en organisatie van de brandweezorg steeds minder passend en efficiënt zal zijn. Om voorbereid te zijn op de toekomst wordt capaciteit en middelen ingezet om met nieuwe ideeën, producten en werkwijzen te experimenteren.

Uitruk onder de Maat

In 2016 is gestart met een proef 'Uitruk onder de maat' om in geval van onderbezetting (te weinig mensen beschikbaar) van de brandweerpost toch te kunnen uitrukken en hulp te verlenen. De proef is gestart bij de brandweer Hoogeveen en wordt in 2018 uitgebreid naar vijf andere Drentse brandweerposten. De 'maat' voor het veilig optreden van de brandweer is zes personen. Met dat aantal kan verantwoord een brand van binnenuit worden bestreden of een redding worden uitgevoerd. Helaas lukt het niet altijd om zes mensen in de benen te krijgen. De proef is erop gericht om te onderzoeken welk handelingsperspectief een bezetting van vier personen heeft én hoe de tijd tot de opkomst van extra personeel zo veel mogelijk kan worden bekort. Daarmee staat de veiligheid en gezondheid van het personeel en de effectiviteit van het optreden in deze proef centraal. In 2019 wordt besloten of deze werkwijze kan worden toegepast voor alle brandweerposten waar de bezetting (af en toe) knelt.

Vakbekwaamheid: van 'uniform aanbodgericht' naar 'vraaggericht met eigen regie'

'Oefenen op maat' wordt toegepast op persoonlijk niveau en op postniveau. Zo oefent een brandweerm medewerker wat nodig is, toegespitst op de risico's die in de eigen omgeving spelen en de eigen ervaring. Deze omslag in denken van 'uniform aanbodgericht' naar 'vraaggericht met eigen regie' wordt in 2019 voortgezet en doorontwikkeld.

Mentale kracht

Naast kennis en vaardigheden wordt in het vakbekwaamheidsprogramma aandacht besteed aan het aspect 'mentale kracht'. Brandweermensen hebben in hun werk te maken met fysieke, emotionele en mentale reacties.

De ambitie is om een cultuur te organiseren waarbij aandacht is en mag zijn voor het mentale aspect zodat brandweermensen worden ondersteund in het bereiken van de ideale prestatietoestand om zo, onder invloed van mentale veerkracht en vakmanschap, de (brandweer)taak onder alle omstandigheden te kunnen blijven uitvoeren.

Experimenteren in nieuwe manieren van opleiden

De (landelijke) opleiding van een brandweervrijwilliger sluit minder goed aan bij hetgeen in deze tijd qua belasting en duur van de opleiding wenselijk en nodig is. De organisatie spant zich in om brandweerwerk aantrekkelijker en laagdrempeliger te maken en gaat in 2019 experimenteren met andere opleidingsmethodieken die beter aansluiten bij de behoefte, doorloopsnelheid en belasting voor nieuw geworven vrijwilligers.

Nieuwe technieken helpt de brandweer veilig op te treden

In het opleiden, trainen en oefenen van brandweermensen wordt gebruik gemaakt van nieuwe technologische middelen zoals bijvoorbeeld virtual reality. Virtual reality maakt het mogelijk om bepaalde trainings- en oefenonderdelen schoner, veiliger en efficiënter te organiseren. Deze ontwikkeling wordt doorgezet in 2019.

Grootschalig brandweeroptreden en bluswatervoorziening

Incidenten kunnen zó groot worden dat het voor de bestrijding en hulpverlening nodig is om voor aanvullende expertise en slagkracht een beroep te doen op de (buur)regio's. Om deze samenwerking zo soepel mogelijk te laten verlopen hebben de regio's onderling afspraken gemaakt. Deze afspraken dragen zorg voor eenduidig taalgebruik en tactieken en bovendien de uitwisselbaarheid van materieel (b.v. pompen en dikke slangen om over grote afstand grote hoeveelheden water te kunnen transporteren). In het verleden werd dit materieel verstrekt door het ministerie. De ooit door het Rijk verstrekte pompen en slangen zijn aan het einde van hun technische levensduur. De ambitie is om in heel Nederland hetzelfde materieel aan te schaffen ter vervanging van deze pompen. In 2018 wordt dit proces met de andere regio's doorlopen (analyse van levensduur en investeringslast).

Voor het blussen van branden wordt in Drenthe sinds 2014 eigen water meegenomen in tankwagens. Deze tankwagens kunnen vervolgens weer worden (bij)gevuld d.m.v. geboorde putten en bij langdurige inzetten wordt er 'gependeld'. Er wordt momenteel geëvalueerd óf en zo ja op welke onderdelen deze werkwijze verbeterd kan worden. In deze evaluatie wordt veel gebruikt gemaakt van de ervaringen en inzichten van de (vrijwillige) posten.

De resultaten van de analyse van het overgedragen materieel (pompen en slangen) evenals de evaluatie van het Drentse bluswatersysteem, leiden tot financiële keuzes die in 2018 worden voorbereid en in 2019 worden voorgelegd aan het bestuur.

Meldkamer

Bij elk incident, ramp of crisis speelt de meldkamer een cruciale rol in het opstarten van de hulpverlening. Dit maakt de meldkamer een belangrijke schakel in de hulpverlening aan de inwoners en bezoekers in Drenthe, Fryslân en Groningen.

Veiligheidsregio Drenthe is één van de zeven partners die samen de Meldkamer Noord-Nederland vormen. Met politie, drie ambulancediensten en de veiligheidsregio's Groningen en Fryslân, wordt de meldkamer voorbereid op de toekomst. Van een relatief eenvoudige "112, wie wilt u spreken?" - meldkamer die gericht is op telefonische meldingen, willen de partners de meldkamer laten doorgroeien naar een centrum van gecoördineerde informatieverwerking; een datacentrum waar meldingen op diverse wijze binnen komen met als doel de inwoners in nood te helpen en de hulpverleners hierin te ondersteunen. Als gevolg van de complexiteit van de samenwerking en de techniek, vraagt dit een gezamenlijke inspanning om – samen met de landelijke meldkamerorganisatie - toe te groeien naar de meldkamer van de toekomst.

Rampenbestrijding en crisisbeheersing

In Drenthe is er voor gekozen om de crisisstructuur anders dan landelijk gebruikelijk is in te richten. Recent onderzoek naar onze crisisorganisatie heeft aangetoond dat de crisisorganisatie voldoet aan de bedoeling en uitgangspunten van de wet. Wel is geconstateerd dat de bezuinigingen en reorganisaties in het verleden bij de VRD en de ketenpartners ertoe hebben geleid dat voorbereiding op rampen en crises onder druk is komen te staan. Zo blijkt het moeilijk om tot een gezamenlijke uitvoering van het opleiding-, training- en oefenprogramma te komen, staan voorbereidingen op planvorming onder druk en is het takenpakket van het veiligheidsbureau te omvangrijk voor de beschikbare capaciteit. De komende jaren wordt ingezet om de voorbereiding op rampen en crises met alle netwerkpartners een nieuwe impuls te geven. Ook zien we een verandering in de wijze waarop crises zich ontwikkelen; van een klassiek fysiek incident ontstaat steeds vaker een complex probleem dat het maatschappelijk leven in zijn geheel aantast. Bijvoorbeeld op het gebied van cybercriminaliteit. De maatschappij en overheid moeten voorbereid zijn om de gevolgen van dergelijke 'nieuwe' crisis te kunnen beheersen. Dit geldt ook voor de maatschappelijke gevolgen van een crisis in het sociale domein.

Bestuurlijk is begin 2018 van gedachten gewisseld over de zorgen rondom het op orde houden van rampenbestrijding en de ontwikkeling van crisisbeheersing. Hieruit bleek een gezamenlijke behoefte aan een gedegen analyse van de taakomschrijving en organisatiekeuze in 2009, afgezet tegen de veranderde vraag van nu en morgen. Onder regie van het Directeurenoverleg Veiligheid wordt in 2018 deze analyse ontwikkeld. Een onderdeel van deze analyse is een

verkenning van de daarop volgende gewenste situatie voor 2019 en verder, op basis van gesprekken met bestuurders, gemeentesecretarissen, partnerorganisaties en operationele functionarissen.

Samen met gemeente en crisispartners is het een continue uitdaging en verkenning op welke wijze de aanpak en benadering van een crisis blijft aansluiten op de behoefte van de lokale overheid.

Wijze van evalueren

Onze samenleving is doordrenkt van het “meten is weten” adagium. Deze wijze van meten leidt ertoe dat we het gevoel krijgen dat we niet meer kunnen vertrouwen op intuïtie, kennis en ervaring – met andere woorden: op vakmanschap. Vanuit deze behoefte is in 2017 een nieuwe manier van evalueren ontwikkeld: ‘narratief evalueren’. Het vertellen van verhalen door hulpverleners, slachtoffers etc. over een incident geeft inzicht en lering waarom mensen in crisismomenten bepaalde besluiten nemen en wat deze besluiten hebben bijgedragen aan het voorkomen van maatschappelijke schade. Door

waarde te hechten aan de waardering van de samenleving, kan het optreden van de crisisorganisatie verder worden verbeterd. Deze wijze van evalueren wordt de komende jaren geïmplementeerd en doorontwikkeld.

Ontsluiten data zorginstellingen bij rampen en crises

Om gewonden en slachtoffers zo snel en goed mogelijk te helpen is het wenselijk om altijd een actueel beeld te hebben van de behandelcapaciteit van de verschillende zorginstellingen in de omgeving. Op dit moment wordt informatie niet structureel centraal met elkaar gedeeld. Door continu informatie uit zorginstellingen te delen kan bij een ramp of crises of bij een mogelijke dreiging de GHOR haar adviserende taak naar de zorginstellingen en naar het openbaar bestuur eerder oppakken. Landelijk is een aantal systemen in gebruik die het mogelijk maken om dergelijke informatie met elkaar te delen. In 2018 wordt met de zorginstellingen een verkenning uitgevoerd welk systeem passend is voor onze regio. Hierin is de ambitie om deze verkenning op Noord-Nederlands niveau te organiseren. In 2019 vindt aanschaf en implementatie van dit systeem plaats.

Financieel

Programma		Jaarrekening		Begroting		Meerjarenraming	
		2017	2018	2019	2020	2021	2020
Calamiteiten en Crises							
Incidentbestrijding	Kosten	4.948	4.523	4.619	4.728	4.840	4.951
Operationele informatievoorziening	Kosten	163	155	155	155	155	155
Techniek en Logistiek	Kosten	4.782	4.494	4.554	4.614	4.674	4.734
	Inkomsten	314	132	132	132	132	132
Vakbekwaamheid	Kosten	1.606	1.744	1.744	1.744	1.744	1.744
	Inkomsten	2	9	9	9	9	9
Personeel	Kosten	7.352	7.425	7.553	7.628	7.779	7.949
Totaal programma		18.536	18.202	18.486	18.729	19.052	19.393

- Onder Incidentbestrijding worden de kosten van de vrijwilligers en de meldkamer verantwoord. De kostenstijging wordt veroorzaakt door autonome loonstijgingen.
- De kosten van Operationele informatievoorziening bestaan uit soft- en hardware voor navigatie en paraatheidssystemen (paggers) voor vrijwilligers.
- Onder Techniek en Logistiek worden de kosten van het onderhoud en vervanging van het materieel verantwoord. Conform bestuursbesluit, waarbij de investeringsruimte gebruikt is voor dekking van loon- en prijscompensatie, nemen de kosten voor de vervanging van het materieel jaarlijks met € 60.000,-.
- Onder Vakbekwaamheid worden de kosten voor opleiden en oefenen van het repressieve brandweerpersoneel verantwoord.
- De personeelskosten bestaan uit de loonkosten van de 24 uur dienst, techniek en logistiek, vakbekwaamheid en operationele informatievoorziening. De kostenstijging wordt veroorzaakt door autonome loonstijgingen.

WIJ VERGROTEN HET BEWUSTZIJN OVER VEILIGHEID

Het domein van fysieke veiligheid heeft betrekking op het helpen en ondersteunen van de inwoners, bedrijven en instellingen over (brand)veilig leven. Samen kunnen we mensen bewuster maken van de risico's op brand en helpen bij het veiliger maken van hun leefomgeving.

In 2019 zetten we onverminderd in op het voorkomen van incidenten, minder slachtoffers en minder fysieke en maatschappelijke schade. Brandweer en de GHOR in de regio richten zich samen met de partners op de risico's die er toe doen en trachten deze risico's en hun impact te verkleinen door te investeren in risicobewustzijn, gedragsverandering en preventieve maatregelen.

Van 'Brandveilig leven' naar Veilig Leven'

Een (brand)veilig leven wordt bereikt door kleine en grote dingen: het gesprek met de burens, de voorlichting op school en het aangaan van samenwerking met bedrijven en zorginstanties. De aandacht verbreedt zich de komende jaren van brandveilig leven naar veilig leven. Wij zien ons als 'gereedschapskist' met deskundigheid, materieel, netwerken en capaciteiten die op het gebied van veiligheid ten dienste staat van de lokale samenleving, gemeenten en andere overheden. Bestaande voorbeelden hiervan zijn projecten als 'Samen op weg naar 0 verkeersslachtoffers' en de 'Wie is de BOCK campagne rond carbidschieten'.

Wij stellen deskundigheid, materieel, netwerken en capaciteiten beschikbaar om daar waar gewenst de lokale samenleving, gemeenten en andere overheden te ondersteunen in het veilig leven.

Oefenen in de wijk

In 2016 is een eerste start gemaakt met 'Oefenen in de wijk'. Dit vergroot risicobewustzijn van bewoners en versterkt de verbinding tussen de medewerkers Risicobeheersing, vrijwilligers en de inwoners in de wijk. Ook de rol van de inwoners wordt onder de aandacht gebracht. Te denken valt aan zelfredzaamheid, herkenning, maar ook het bieden van eerste hulp. De betrokkenheid van inwoners en bedrijven bleek de afgelopen jaren zo groot dat deze wijze van oefenen vaker wordt ingezet.

Maatwerk incidentscenario's met bedrijven

Er wordt actief het gesprek met bedrijven opgezocht om te

bespreken waar de veiligheidsrisico's in het bedrijf zitten. Samen wordt bekeken op welke wijze dergelijke risico's kunnen worden verkleind en als "het" dan toch gebeurt hoe te handelen. De scenario's die hieruit naar voren komen kunnen leiden tot aanpassingen in BHV-plannen, aanvalsplannen, bereikbaarheidskaarten en worden daar waar mogelijk en gewenst beoefend.

Voorlichting over brandveiligheid op elke school in Drenthe

Evenals voorgaande jaren kan op alle scholen in Drenthe lessen brandveiligheid worden aangeboden. Het doel van de lessen is dat leerlingen bewust omgaan met het voorkomen van brand en weten wat ze moeten doen als er toch brand uitbreekt. In de afgelopen drie jaar hebben scholen gebruik gemaakt van dit aanbod. In 2019 wordt dit verder doorgezet.

Werkende rookmelders in minimaal 80% van de huishoudens

De praktijk wijst uit dat de brandweer gemiddeld na tien minuten na de melding ter plaatse is om hulp te verlenen. Dit betekent dat mensen bij een brand in de eerste minuten op zichzelf zijn aangewezen. Een rookmelder helpt daarbij om de brand vroegtijdig te signaleren, te melden en om in veiligheid te komen. Daarom wordt ook in 2019 actief ingezet om de rookmelderdichtheid te vergroten.

Omgevingswet

De komst van de Omgevingswet in 2021 heeft gevolgen voor onder andere de advisering rond (ver)bouw van objecten

door de brandweer en bij evenementen door brandweer en GHOR. Ook kan dit consequenties hebben voor bijvoorbeeld de crisisbeheersing en incidentbestrijding. De benadering vanuit de Omgevingswet is gebaseerd op 'ja mits' in plaats van 'nee tenzij'. De gemeenten in Drenthe werken op eigen tempo toe naar de 'formele' inwerkingtreding in 2021. Tot de inwerkingtreding van deze nieuwe wet wordt – zoals op dit moment gebruikelijk – door de organisatie invulling gegeven aan de advies- en toezichtstaak.

Aanvullend daarop bereiden wij ons voor op de nieuwe Omgevingswet. Op dit moment wordt - samen met de regio's Fryslân en Groningen - gestart met het ontwikkelen van bouwstenen die gemeenten kunnen gebruiken ten behoeve van hun omgevingsplan. Bijvoorbeeld bouwstenen op het gebied van evenementenveiligheid, externe veiligheid, etc.

Ook kunnen we gemeenten die - vooruitlopend op de inwerkingtreding van de nieuwe wet - alvast willen experimenteren met nieuwe werkwijzen, ondersteunen, daar waar mogelijk en gewenst doen we dat in gezamenlijkheid met

andere gemeenschappelijke organisaties zoals RUD en GGD. Samen met gemeenten bespreken we graag op welke wijze de veiligheidsregio de gemeenten hierin kan ondersteunen. De gesprekken hierover worden in 2018 gestart, inclusief een verkenning naar de mogelijke samenwerking en financiering voor de komende jaren.

Voor 2019 betekent dit wij een bijdrage leveren om samen met de gemeenten en andere partijen de Omgevingswet in te voeren.

Zorgcontinuïteit

De GHOR zal in 2019, in haar rol als adviseur, zorginstellingen actief blijven adviseren met betrekking tot hun zorgcontinuïteit. Daarnaast gaat de GHOR meer inzetten op het thema 'Verminderd zelfredzaam'. De focus ligt daarbij op mensen die langer thuis wonen en niet in een zorginstelling.

Financieel

Programma		Jaarrekening		Begroting		Meerjarenraming	
Bewustwording		2017	2018	2019	2020	2021	2022
Risicobeheersing	Kosten	240	156	156	156	156	156
	Inkomsten	350	268	208	208	8	8
Multidisciplinaire veiligheid	Kosten	232	252	252	252	252	252
GHOR	Kosten	1.233	1.291	1.231	1.264	1.299	1.334
Personeel	Kosten	2.674	2.700	2.747	2.774	2.829	2.891
Totaal programma		4.028	4.131	4.178	4.238	4.528	4.625

- Onder Risicobeheersing worden de kosten verantwoord voor brandveilig leven. De kosten bestaan uit het geven van voorlichting en het voeren van campagnes, zoals "de Bock". De inkomsten bestaan uit impuls gelden voor brandveiligheid bij bedrijven en opbrengsten van het openbare meldsysteem. Deze vervallen in respectievelijk 2019 en 2021.
- Multidisciplinaire veiligheid betreffen de kosten voor de zelftest en het oefenen in de veiligheidsketen.
- GHOR: hier staan de kosten voor de dienstverleningsovereenkomst met de GGD. De kostenstijging wordt veroorzaakt door autonome loonstijgingen. Vanaf 2019 loopt de vergoeding voor de kosten van PSH niet meer via de GHOR maar zal dit rechtstreeks met de GGD worden verrekend. De kosten zijn opgenomen onder overige kosten bij Algemene dekkingsmiddelen.
- De personeelskosten bestaan uit de loonkosten voor Risicobeheersing en Multidisciplinaire veiligheid. De kostenstijging wordt veroorzaakt door autonome loonstijgingen

WE ZIJN ONDERDEEL VAN DE SAMENLEVING

De VRD staat niet op zichzelf en kan alleen haar taken uitvoeren in verbinding met de samenleving. De VRD streeft ernaar om de lokale inbedding van de brandweer in de samenleving te behouden.

De brandweerpost als verbindende schakel met Drentse inwoners

De brandweer in Drenthe heeft deskundigheid, materieel, netwerken en capaciteiten die ze op het gebied van veiligheid graag wil inzetten ten dienste van de lokale samenleving, gemeenten en andere overheden. Het is daarom van belang dat de inwoners in Drenthe de meerwaarde van de brandweer kennen. Anderzijds is het van belang voor ons om te weten bij welke veiligheidsvraagstukken wij de inwoners kunnen helpen. Als over en weer met elkaar verbinding ontstaat, is er een win-win situatie.

De brandweerpost is de eerste schakel in de verbinding met inwoners. De wijze waarop de verbinding ontstaat, is afhankelijk van de behoefte van de lokale gemeenschap. In 2019 wordt ingezet om deze samenwerking te organiseren.

Drentse inwoners als medehulpverlener

Wat kan de inwoner zelf doen? Decennia lang was het credo "bel 112 als elke seconde telt". Ofwel bel de overheid en dan wordt het probleem opgelost. Daarmee gaat zeer kostbare tijd verloren. De rol die inwoners kunnen maar ook moeten spelen voordat de hulpdiensten zijn gearriveerd is en wordt belangrijker. Dit komt bijvoorbeeld niet alleen tot uiting in het verlenen van directe hulp, maar ook door het doorzenden van beeldmateriaal van het incident naar de meldkamer zodat op basis van feitelijke beelden, een goede en adequate hulpverlening wordt opgestart. Zelfredzaamheid en samenredzaamheid zijn van groot belang bij het voorkomen van slachtoffers en schade. In 2019 investeren wij in het creëren van bewustwording dat hulpverlening een samenwerking is tussen inwoners en overheid.

De kracht van samenwerkingsgerichtheid

Op gemeentelijk niveau zijn veel verschillende organisaties bezig met veiligheid in diverse verschijningsvormen. De fysieke veiligheid is het 'werkterrein' van de veiligheidsregio, en richt zich voornamelijk in het samenbrengen en ondersteunen van partijen. Dit vraagt vaardigheden en competenties van het individu en organisatie als geheel. Dit heeft zich de laatste jaren ontwikkeld en kan ingezet worden om complexe netwerken samen te laten werken. Een voorbeeld hiervan is de ondersteuning van de netwerksamenwerking tussen de

Drentse gemeenten, de provincie en andere organisaties in de opvang van asielzoekers in 2015. Daarnaast heeft in december 2017 het algemeen bestuur aan gemeenten voorgesteld om de netwerksamenwerking van het Veiligheidshuis Drenthe te laten ondersteunen door de veiligheidsregio.

De komende jaren wordt ingezet om alle betrokken organisaties, medewerkers, inwoners en bedrijven bewust te maken van deze faciliterende en ondersteunende rol.

Financieel

Programma		Jaarrekening		Begroting		Meerjarenraming	
Samenleving		2017	2018	2019	2020	2021	2022
Jeugdbrandweer en Personeelsverenigingen	Kosten	146	104	104	104	104	104
	Inkomsten	4	1	1	1	1	1
Huisvesting	Kosten	1.148	1.279	1.279	1.279	1.279	1.279
Totaal programma		1.291	1.382	1.382	1.382	1.382	1.382

- Onder Jeugdbrandweer en Personeelsvereniging worden de kosten verantwoord voor activiteiten en kleine onderhoudswerkzaamheden door- en de bijdrage voor leden van de personeelsvereniging.
- Onder huisvesting worden de kosten verantwoord voor het beheer en onderhoud van de gebouwen.

WE ZIJN EEN VITALE EN FLEXIBELE ORGANISATIE

De ontwikkelingen in de maatschappij volgen elkaar snel op. Om continu invulling te kunnen geven aan de veranderende vraag uit de samenleving, is het van belang om als organisatie flexibel en adaptief te zijn. Deze ontwikkelingen en het werken op basis van waarden vraagt om een andere organisatiecultuur [mindset] en –structuur [nieuwe werkwijze]. Om als organisatie continu in te kunnen spelen op ontwikkelingen, is het belangrijk dat medewerkers fit zijn voor de toekomst.

Investeren in medewerkers

Investeren in onze medewerkers (vrijwilligers en vast) verdient extra aandacht. Aan de ene kant omdat de komende periode medewerkers met pensioen gaan en daarmee kennis en vaardigheden voor de organisatie verloren gaat. Ook vragen nieuwe ontwikkelingen andere competenties en vaardigheden die extra investering vraagt in kennis en capaciteit. Bijvoorbeeld door:

- de exponentiële toename van digitalisering neemt de vraag naar informatie - zowel in hoeveelheid als in complexiteit - toe;
- het stimuleren van duurzaamheid door het gebruik van andere energiebronnen – zoals waterstof - om huizen te verwarmen. Dergelijke ontwikkelingen hebben gevolgen voor de veiligheid in de leefomgeving;
- het inzetten van kennis en capaciteit door de brandweer om de lokale samenleving te ondersteunen in het organiseren van een veilige leefomgeving.

Talentontwikkeling

Afgelopen jaren is ingezet op de ontwikkeling van talenten van onze medewerkers. In 2019 matchen wij de veranderende rollen en de veranderende eigenschappen van werk die de maatschappij, inwoners en (keten)partners van ons vraagt.

“Medewerkers zijn in staat bij zichzelf te herkennen waar hun talenten liggen en hoe deze in te zetten voor de doelstelling van de organisatie. De VRD heeft zichzelf zodanig georganiseerd dat het medewerkers in staat stelt hun talenten te ontwikkelen en op basis van rollen ingezet te worden”.

Dit bijvoorbeeld door gebruik te maken van het digitale platform “Vooruit in Drenthe”. Hiermee kunnen medewerkers actief hun talenten zichtbaar maken, delen en matchen op beschikbare klussen en vacatures (intern en extern). Ook wordt ingezet op het benutten van kennis van jongere generaties, door actief

werving- en selectiebeleid, maar ook door het aangaan van samenwerkingsverbanden met universiteiten, scholen, startups, etc.

Medewerkers moeten gezond en fit hun werk kunnen doen. Hiervoor wordt ondersteuning en begeleiding op maat aangeboden, waarbij er een balans is tussen verantwoordelijkheid van de werkgever en eigenaarschap van medewerker.

Organisatieplan en visie

De medewerkers werken in een organisatie gebaseerd op de waarden: vakmanschap, verbinding en vertrouwen. Het werken op basis van waarden vraagt om een andere organisatiecultuur en –structuur die ‘nieuwe zekerheden’ vragen. Deze verandering is de afgelopen jaren in gang gezet en wordt de komende jaren voortgezet. Naast deze nieuwe zekerheden wil de organisatie toegroeien naar een flexibiliteit waarbij zij zich makkelijk aan de veranderende omgeving en vraag kan aanpassen. Om deze vraag te beantwoorden wordt in 2018 gestart met het formuleren van een visie en een beschrijving van de wijze waarop het werk wordt georganiseerd. De effecten hiervan hebben betrekking op 2019.

Digitaal bewustzijn

Er wordt ingezet op “digitaal bewustzijn” van medewerkers zodat de medewerkers klaar zijn om de ICT- mogelijkheden die zich aandienen te gebruiken. Het eigenaarschap van de medewerker wordt hierin gestimuleerd. Dit door het bieden van ondersteuning, middelen en informatie op maat.

Doe meer met data

Om het werk gericht en efficiënter uit te voeren, neemt de behoefte aan (geïntegreerde) informatie toe. Het helpt de hulpdiensten bijvoorbeeld in de bestrijding en hulpverlening van een incident om continu een actueel beeld te hebben van de wegstremmingen, weersinvloeden en beelden van het incident die zijn aangeleverd door omstanders of de meldkamer.

Daarnaast worden technische middelen geïmplementeerd die, tijdens een incident op basis van actuele informatie, een handelingsperspectief bieden ter ondersteuning van de inzet van de hulpdiensten.

De beschikbaarheid van data uit eigen processen, van andere overheden en ketenpartners, social media en van sensoren, neemt in een hoog tempo toe. Met de hoeveelheid data neemt ook de complexiteit van die data toe en daarmee ook de benodigde expertise om die data te verbinden, analyseren en te delen. De ambitie is om data op een zo makkelijk en veilig mogelijke manier beschikbaar te stellen. Om expertise op te doen van het werken met data wordt een dataloket ingericht. Dit is nodig om te kunnen experimenteren met data-gedreven informatie.

Andere manier van kwaliteit meten en financieel verantwoord

In de afgelopen jaren is gezocht naar een nieuwe manier van kwaliteit meten en financieel verantwoord. In 2019 vindt de afronding hiervan plaats en worden de geleverde inhoudelijke en financiële prestaties via een informatieportaal aan bestuur, inwoners en medewerkers getoond. Tevens vindt in 2019 een wettelijke visitatie plaats.

De planning en control groeit mee met deze ontwikkeling. Er wordt gezocht naar mogelijkheden om de administratieve verwerking met minder handelingen te organiseren. Ook wordt gezocht naar een continue beschikbaarheid van beslissingsondersteunende informatie, o.a. door de uitwerking van de zogenaamde rolling forecast gedachte. Dit houdt in dat op basis van het vastleggen en doorrekenen van financiële verplichtingen een accuraat beeld ontstaat van het te verwachten financiële resultaat. Om dit te bereiken wordt naar methoden gezocht om inkoopprocessen verder te faciliteren.

Financieel

Programma		Jaarrekening		Begroting		Meerjarenraming	
Organisatie		2017	2018	2019	2020	2021	2020
ICT	Kosten	970	967	967	967	967	967
	Inkomsten	-	5	5	5	5	5
Organisatiekosten	Kosten	1.040	1.141	1.189	1.189	1.189	1.189
	Inkomsten	90	44	44	44	44	44
Personeel	Kosten	3.342	3.375	3.433	3.467	3.536	3.613
Totaal programma		5.262	5.434	5.541	5.574	5.643	5.721

- ICT: hieronder staan de kosten van het beheer, onderhoud en vervanging van de informatiesystemen.
- Overige organisatiekosten bestaan onder andere uit: facilitaire kosten, salaris- en financieel systeem, landelijke contributies (IFV) e.d.
- De personeelskosten bestaan uit de loonkosten van ondersteunende personeel (directie, financiën, personeel, secretariaat, I&A en facilitair). De kostenstijging wordt veroorzaakt door autonome loonstijgingen, zoals aangegeven in de kaderbrief.

FINANCIËLE BEGROTING 2019 EN MEERJARENRAMING

Algemene dekkingsmiddelen

Algemene dekkingsmiddelen		Jaarrekening		Begroting		Meerjarenraming	
Dekkingsbronnen		2017	2018	2019	2020	2021	2022
Gemeentelijke bijdrage	Inkomsten	23.405	23.712	24.687	25.109	26.057	26.831
Bdur	Inkomsten	5.376	5.369	5.369	5.369	5.369	5.369
Overige kosten	Kosten	-26	136	635	573	820	1.079
Algemene dekkingsmiddelen		28.807	28.945	29.421	29.905	30.605	31.121

- Bij de gemeentelijke bijdrage is rekening gehouden met een doorbelasten voor loon- en prijscompensatie volgens de kaderbrief.
- De Bdur is de brede doeluitkering die ontvangen wordt van het Rijk. De raming is conform de beschikking en meerjarenraming € 5.369.000,-.
- De VRD ontvangt in 2019 € 30.056.000,- aan bijdragen voor de uitvoering van haar taken.
- Onder Overige kosten wordt een stelpost verantwoord voor prijsstijgingen. Deze worden pas toegerekend aan de programma's als de prijsstijging zich daadwerkelijk voordoet.
- In de begroting 2019 is onder de post Overige kosten incidenteel een bedrag van € 300.000,- opgenomen voor beleidsinvesteringen. Inzet van deze middelen vindt plaats na besluitvorming door het algemeen bestuur op basis van concrete voorstellen.

Overige

Overige		Jaarrekening		Begroting		Meerjarenraming	
Dekkingsbronnen		2017	2018	2019	2020	2021	2022
Heffing vennootschapsbelasting	Kosten	-	-	-	-	-	-
Onvoorzien	Kosten	-	-	-	-	-	-
Algemene dekkingsmiddelen		-	-	-	-	-	-

Reserves

De mutaties in de reserves zijn opgenomen volgens de in 2013 vastgestelde nota Reserves. Jaarlijks worden de bestemmingen en handhaving van de reserves beoordeeld op omvang van de saldi, actualiteit en doel.

Programma	Jaarrekening		Begroting		Meerjarenraming	
	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Reserves	222	205	165	18	-	-

- De inkomst uit de reserve betreft een onttrekking aan de reserve "Frictiebudget Regionalisering".

Gemeentelijke bijdrage

Overzicht gemeentelijke Bijdrage	Gemeentelijk Bijdrage aan VRD 2018	Gemeentelijk Bijdrage aan VRD 2019	Verhoging Op basis van ver- deelsleutel	Verhoging Op basis ontwikke- lingen	Verhoging Gemeentelijke bij- drage
	Begroting 2018	Kaderbrief		kaderbrief	
Aa en Hunze	1.280.822	1.378.830	7.612	90.395	98.008
Assen	2.780.636	2.948.887	-12.350	180.601	168.251
Borger-Odoorn	1.100.037	1.228.830	46.310	82.484	128.793
Coevorden	1.772.725	1.912.172	16.754	122.693	139.447
De Wolden	1.210.647	1.255.451	-31.090	75.893	44.804
Emmen	4.858.739	5.066.816	-89.119	297.196	208.077
Hoogeveen	2.238.383	2.383.745	-2.573	147.934	145.361
Meppel	1.307.209	1.425.160	25.644	92.307	117.950
Midden Drenthe	1.517.056	1.663.542	35.390	111.096	146.486
Noordenveld	1.355.897	1.440.569	-125	84.797	84.671
Tynaarlo	1.318.875	1.416.136	4.537	92.724	97.261
Westerveld	1.015.845	1.084.875	-989	70.019	69.030
	21.756.872	23.205.012	0	1.448.140	1.448.140
Emmen 24 UUR	1.448.101	1.481.987	-	33.886	33.886
Totaal	23.204.973	24.686.999	0	1.482.026	1.482.026

Een deel van de gemeentelijke bijdrage wordt verrekend naar het aantal inwoners per gemeente. Hierdoor kunnen kleine onderlinge verschillen in de gemeentelijke bijdrage ontstaan ten opzichte van het voorgaande jaar. De totale gemeentelijke bijdrage voor 2019 bedraagt € 24.686.999,-, bestaande uit € 4.654.600,- (inwonersbijdrage) en € 20.032.399,- (bijdrage brandweerzorg)

Gemeentelijke Bijdrage	Gemeentelijk bijdrage VRD 2020	Gemeentelijk bijdrage VRD 2021	Gemeentelijk bijdrage VRD 2022
Aa en Hunze	1.410.216	1.474.189	1.519.659
Assen	2.983.561	3.082.693	3.172.632
Borger-Odoorn	1.297.403	1.396.495	1.439.076
Coevorden	1.962.107	2.057.527	2.120.991
De Wolden	1.244.299	1.260.477	1.298.611
Emmen	5.057.375	5.157.157	5.309.553
Hoogeveen	2.419.351	2.507.292	2.580.314
Meppel	1.474.758	1.557.193	1.603.009
Midden Drenthe	1.728.128	1.832.735	1.888.576
Noordenveld	1.464.112	1.520.100	1.565.370
Tynaarlo	1.443.522	1.502.228	1.545.929
Westerveld	1.102.463	1.145.514	1.181.044
	23.587.295	24.493.601	25.224.763
Emmen 24 UUR	1.521.704	1.563.398	1.606.236
Totaal	25.108.999	26.056.999	26.830.999

Overzicht reserve ontwikkeling

Jaar		2017		2018			2019	
Naam reserve	Aard reserve	eindstand	storting	onttrek- king	eindstand	storing	onttrek- king	eindstand
Brandweer Opleidingen Noord	Bestemmingsreserve	78.241	0	0	78.241	0		78.241
Bosbrandbestrijding	Bestemmingsreserve	98.691	0	0	98.691	0		98.691
Rampenpot	Egalisatiereserve	420.459	0	0	420.459	0		420.459
Reserve GHOR	Bestemmingsreserve	90.000	0	40.000	50.000	0	0	50.000
Frictiebudget Regionalisering	Bestemmingsreserve	427.391	0	165.300	262.091	0	165.300	96.791
Reserve t.b.v. ict en mobiliteit	Bestemmingsreserve	222.695	0	0	222.695	0	0	222.695
Eindstand		1.337.477	0	205.300	1.132.177	0	165.300	966.877

Jaar		2020			2021		
Naam reserve	Aard reserve	storting	onttrek- king	eind-stand	storting	onttrek- king	eind-stand
Brandweer Opleidingen Noord	Bestemmingsreserve	0	0	78.241	0	0	78.241
Bosbrandbestrijding	Bestemmingsreserve	0	0	98.691	0	0	98.691
Rampenpot	Egalisatiereserve	0	0	420.459	0	0	420.459
Reserve GHOR	Bestemmingsreserve	0	0	50.000	0	0	50.000
Frictiebudget Regionalisering	Bestemmingsreserve	0	18.399	78.392	0	0	78.392
Reserve t.b.v. ict en mobiliteit	Bestemmingsreserve	0	0	222.695	0	0	222.695
Eindstand		0	18.399	948.478	0	0	948.478

Paragrafen

De paragrafen, op grond van het Besluit Begroting en Verantwoording, zijn:

- Weerstandsvermogen en risicobeheersing
- Financiering
- Verbonden partijen
- Bedrijfsvoering
- Onderhoud kapitaalgoederen
- Grondbeleid
- Lokale heffingen

De paragrafen Grondbeleid en Lokale heffingen zijn niet van toepassing voor de VRD. Hieronder worden de andere paragrafen verantwoord.

Weerstandsvermogen en risicobeheersing**Weerstandsvermogen**

Beleidsuitgangspunten:

In de nota reserves (2013) staan de beleidsuitgangspunten voor het weerstandsvermogen:

- De maximale algemene reserve bedraagt 5% van de begrote uitgaven
- Het minimale algemene reserve bedraagt 1% van de begrote uitgaven.

De begrote uitgaven van de begroting 2018 bedragen € 29.128.000,-. Dit houdt in dat het weerstandsvermogen minimaal € 291.280,- en maximaal € 1.456.400,- moet bedragen. Het huidige weerstandsvermogen bedraagt 1,68% van de begrote uitgaven, begin 2018 bedraagt het saldo van de algemene reserves € 490.417,-. In 2018 zal de nota reserves worden geactualiseerd en ter vaststelling aangeboden worden aan het algemeen bestuur.

Risicobeheersing

Periodiek wordt terugkoppeling gegeven over de stand van zaken van de hieronder genoemde risico's:

Landelijke meldkamerorganisatie

De ontwikkelingen over de integratie van de Meldkamer Noord Nederland in de Landelijke Meldkamer Organisatie(LMO) blijven een punt van aandacht. De financiële effecten van de samenvoeging zijn nog onvoldoende duidelijk en daardoor blijft dit risico actueel.

Loon- en prijsontwikkeling

Vier jaar na de regionalisering sluit de begroting steeds beter en nauwkeuriger aan op de taak en uitvoering van de organisatie. Extra bestuurstaken, landelijke ontwikkelingen op het vakgebied of andere autonome ontwikkelingen (bijvoorbeeld CAO) kunnen niet meer worden opgevangen zonder een extra financiële inspanning van de gemeenten.

Herziening FLO overgangsrecht

Er is een nieuw FLO-akkoord dat voorziet in de gevolgen van de invoering van een hogere AOW-leeftijd en het verdwijnen van de levensloopregeling. Momenteel worden de (financiële) gevolgen van het FLO akkoord verder uitgewerkt, maar de stellige verwachting is dat dit akkoord zal leiden tot hogere kosten. Op bestuurlijk niveau moeten nog afspraken worden gemaakt over de financiering van deze kosten, gesprekken daarover lopen. Insteek is dat eerdere afspraken gecontinueerd gaan worden, waarbij de hogere kosten door de betreffende gemeente worden gecompenseerd en deze extra kosten niet ten laste van de exploitatie van de VRD zullen komen.

Aflopen aanbestedingscontracten

Twee aanbestedingscontracten worden in 2018 opnieuw aanbesteed. In 2018 loopt het huidige contract van de aanbesteding van verzekeringen af. De hierin afgesproken tarieven gaan vermoedelijk bij een nieuwe aanbesteding hoger uitvallen. In 2017 is de mobiele telefonie aanbesteed. De scherpe tarieven zoals die in deze aanbesteding zijn afgesproken, lijken niet te realiseren bij een nieuwe aanbesteding.

Werkgeversvergoeding

Afgelopen jaar werd de VRD geconfronteerd met toenemende kosten voor opleiding vrijwilligers. Deze kosten hebben te maken met declaraties van opleidingsuren van vrijwilligers tijdens werktijd.

Hierin lijkt een tendens te ontstaan, maar deze is nog niet te kwantificeren.

Wet normalisatie rechtspositie ambtenaren (WNRA)

Voor zover nu bekend treedt per 1 januari 2020 de WNRA in werking. Deze wet zorgt ervoor dat ambtenaren dezelfde rechten krijgen als werknemers in het bedrijfsleven. De invoering van de wet brengt implementatiewerkzaamheden met zich mee en een mogelijk financieel risico. De brandweervrijwilligers zullen met het huidige voorstel op grond van een arbeidsovereenkomst werkzaam zijn. De loonkosten kunnen hierdoor aanzienlijk stijgen.

Grootschalig Brandweer Optreden en Bluswatervoorziening

Een incident houdt zich niet aan regio of landsgrenzen. De Veiligheidsregio's hebben gezamenlijk afspraken gemaakt op welke wijze de samenwerking bij grote regio-overschrijdende incidenten kan worden georganiseerd. Onderdeel van deze afspraken is de overdracht van materiaal van het ministerie aan de regio's. In 2018 vindt een analyse plaats van de levensduur en investeringslast van deze 'rijks' materialen. Voor het blussen van branden wordt sinds 2014 het eigen water meegenomen om de branden te blussen. In 2018 wordt geëvalueerd of en zo ja op welke onderdelen deze werkwijze verbeterd kan worden. De resultaten van de analyse van de overgedragen materialen en de evaluatie van het Drentse bluswatersysteem leiden tot financiële keuzes die in 2018 worden voorbereid en in 2019 worden voorgelegd aan het bestuur.

Financiering

Wet fido

Het Rijk stelt regels aan hoe gemeenten en provincies hun geld en kapitaal beheren. Die regels staan in de Wet financiering decentrale overheden (Wet fido). Hoeveel geld gemeenten en provincies mogen lenen, is afhankelijk van de hoogte van de begroting. De kasgeldlimiet bepaalt hoeveel geld ze mogen lenen voor een periode van maximaal 1 jaar. De renterisiconorm schrijft voor hoeveel maximaal geleend mag worden voor een periode langer dan 1 jaar. Gemeenten en provincies mogen liquide middelen aanhouden bij de schatkist (schatkistbankieren). Hier krijgen ze een rentevergoeding voor.

De VRD hanteert de volgende doelstellingen op gebied van financiering:

- voldoende liquiditeiten beschikbaar hebben om de vastgestelde plannen te kunnen uitvoeren
- beheersen van de risico's die zijn verbonden aan de financieringsfunctie, zoals renterisico en debiteurenrisico
- minimaliseren van de kosten van geldleningen
- verkrijgen en handhaven van toegang tot de financiële markten

Renterisico kort en langlopende financiering

Kasgeldlimiet

De door het Rijk opgelegde kasgeldlimiet beperkt het risico van stijgende rentelasten voor de kortlopende financiering. De limiet beperkt de maximale omvang van de gemiddelde korte schuld

tot 8,2% van de totale lasten (€ 29.886.000) van de programmabegroting. Voor 2019 bedraagt de limiet € 2,45 miljoen. In de onderstaande tabel wordt de ontwikkeling van de ruimte binnen de kasgeldlimiet per kwartaal weergegeven.

Berekening kasgeldlimiet 2019 (bedrag * € 1.000)	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal
1 Toegestane kasgeldlimiet				
* In procenten van de grondslag	8,20%	8,20%	8,20%	8,20%
* In bedrag	2.426	2.426	2.426	2.426
2 Omvang vlottende schuld	3.020	3.057	3.094	3.131
3 Vlottende middelen	2.950	2.500	2.050	1.600
Toets kasgeldlimiet				
4 Totaal netto vlottende schuld	70	557	1.044	1.531
Toegestane kasgeldlimiet	2.426	2.426	2.426	2.426
Ruimte	2.356	1.869	1.382	895

Renterisiconorm

De renterisiconorm beperkt het renterisico op de langlopende financiering. De norm bevordert de spreiding van de looptijd van de kapitaalmarktleningen (looptijd lening > 1 jaar) door de omvang te beperken van de leningen waarvoor de rente in een bepaald jaar moeten worden aangepast. Het Rijk heeft de maximale omvang van leningen met een renteaanpassing vastgesteld op 20% van het begrotingstotaal. Voor de VRD komt het neer op een bedrag van € 4,2 miljoen. In 2019 zal de VRD naar verwachting niet herfinancieren en blijft daarmee ruim onder de gestelde norm.

Tabel EMU saldo

nr.	Omschrijving (bedragen 8 € 1.000)	2018	2019	2020	2021
1	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit de reserves (zie BBV, artikel 17c)	-205	-165	-18	0
2	Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	3.062	3.122	3.182	3.242
3	Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie	0		0	0
4	Investerings in (im)materiële vaste activa, die op de balans worden geactiveerd	-3.616	-3.575	-2.605	-3.012
5	Baten uit bijdragen van andere overheden, de EU en overigen, die niet op de exploitatie zijn verantwoord en niet al in mindering zijn gebracht bij post 4	0	0	0	0
6	Desinvesteringen in (im)materiële vaste activa: Baten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa, voor zover niet op de exploitatie verantwoord	0	0	0	0
7	Aankoop van grond en de uitgaven aan bouw-, en woonrijpmaken e.d. (alleen transacties met derden die niet op de exploitatie staan)	0	0	0	0
8	Baten bouwgrondexploitatie : Baten voorzover transacties niet op exploitatie verantwoord	0	0	0	0
9	Lasten op balanspost Voorzieningen voorzover deze transacties met derden betreffen	0	0	0	0
10	Lasten ivm transacties met derden, die niet via de onder post 1 genoemde exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves (inclusief fondsen ed.) worden gebracht en die nog niet vallen onder één van de bovenstaande posten	0	0	0	0
11	Verkoop van effecten :				
	a. Gaat u effect verkopen ? (ja/nee)	neen	neen	neen	neen
	b. Zo ja wat is bij verkoop de verwachte boekwinst op de exploitatie ?	0	0	0	0
	Berekend EMU saldo	-759	-617	559	231

De liquiditeitspositie

per 1 januari 2019 is door het aantrekken van een nieuwe lening in 2017 op niveau. Op basis van de geplande investeringen is het niet nodig om in 2019 een nieuwe langlopende lening af te sluiten.

Kasstroomoverzicht	2018	2019	2020	2021
Resultaat voor reserves	-205.300	-165.300	-18.399	-
Operationele activiteiten	-205.300	-165.300	-18.399	-
Investerings	-3.615.630	-3.574.518	-2.605.328	-3.011.698
Afschrijvingen	3.062.419	3.122.419	3.182.419	3.242.419
Mutatie Voorzieningen	542.029	464.752	69.993	-332.940
Saldo	-216.482	-152.647	628.685	-102.219
Financieringsactiviteiten				
Aflossing leningen	-1.794.750	-1.795.684	-1.796.670	-1.797.711
Mutatie Uitgezetttte leningen	693	693	693	693
Mutatie Vorderingen	1.817.040	1.800.000	650.000	-
Mutatie Overlopenden activa	79.810	-	-	-
Mutatie kortlopende schulden	113.737	147.639	517.293	1.899.236
Saldo	216.530	152.648	-628.684	102.218
Mutatie liquide middelen	48	0	0	-1
Liquide middelen	49	-	-	-
Stand 1 januari	249.951	250.000	250.000	250.000
Stand 31 december	250.000	250.000	250.000	250.000

Verbonden Partijen

De Verbonden Partijen (VP) is een instrument voor het realiseren van de doelstellingen van Veiligheidsregio Drenthe. De VRD bepaalt de aard en omvang van de bijdrage en niet de VP. Dat betekent dat de VRD aandacht besteedt aan de taak van de VP en dat de verantwoording zodanig gestalte moet krijgen dat duidelijk wordt welke bijdrage de VP levert en tegen welke kosten. Er is geen deelname in het vermogen van deze partijen maar er wordt wel bijgedragen in de exploitatie.

Stichting Brandweeropleidingen Noord

De bestuurlijke deelname, samen met de veiligheidsregio's Fryslân en Groningen, in de Stichting Brandweeropleidingen Noord (BON) benadert de definitie van een verbonden partij. Er is echter volgens de statuten geen sprake van een financieel belang in de stichting. De stichting is aandeelhouder in de BON BV. De BON B.V. heeft een 100% deelneming in Oefencentrum Noord B.V. en Brandweeropleidingen Noord B.V.

Instituut Fysieke Veiligheid

Dit is de organisatie die de krachten bundelt op het terrein van de fysieke veiligheid in Nederland. Het Instituut wordt bestuurd door de voorzitters van de 25 veiligheidsregio's. Zo levert het IFV onder andere een bijdrage aan de brandweeropleidingen en het delen van informatie en expertise. Ook houdt het IFV zich bezig met het verwerven en beheren van materieel, uitrusting en telecommunicatievoorzieningen.

Stichting Beheer Openbare Voorziening Meldkamer Noord-Nederland

Het doel van deze stichting is het beheer van de locatie van de meldkamer in Drachten. Er wordt bestuurlijk deelgenomen in de stichting en een kleine bijdrage betaald.

Bedrijfsvoering

Binnen bedrijfsvoering worden alle ondersteunende taken verricht zoals personeelszaken, financiën, facilitaire zaken, inkoop en informatiemanagement.

De aandacht van Bedrijfsvoering zal in 2019 vooral gericht zijn op:

- Investeren in medewerkers (vast en vrijwillig)
- Betrouwbare informatievoorziening, meer doen met Data
- Kwaliteitszorgsysteem en visitatie
- Vergroten voorspellend vermogen financiën

Onderhoud kapitaalgoederen

Materieel

Het onderhoud van het materieel vindt plaats volgens de onderhoudskalender. Omdat de investeringscyclus van dit materieel, waaraan veelal een aanbestedingstraject is gekoppeld, is vertraagd is een onderschrijding van deze kapitaallasten te zien. De aanbestedingen worden inmiddels voortvarend opgepakt. Dit betekent dat de komende jaren de kapitaalslasten gaan stijgen.

Investeringen

Voor 2019 en verder staan de volgende investeringen gepland.

Investeringen		2019	2020	2021	2022
Gebouwen					
	Huisvesting	-	-	-	-
Vervoermiddelen					
	Voertuigen	2.143.000	1.966.000	1.376.000	1.282.000
	Inventaris rijdend materieel	269.830	196.020	442.860	189.970
Machines apparaten en installatie					
	ICT	120.850	-	-	-
	Inventaris	-	-	-	-
	Materieel Duiken	46.464	46.464	60.800	-
	Ademlucht	149.024	21.624	72.444	138.156
Overig					
	Kleding	736.450	363.120	887.775	341.000
	Telecommunicatie	-	-	171.819	-
	Overig materieel	108.900	12.100	-	-
Totaal		3.574.518	2.605.328	3.011.698	1.951.126

Financiële begroting 2019 en meerjarenraming**Kaderbrief**

De begroting 2019 en de meerjarenraming zijn opgesteld volgens de uitgangspunten uit de kaderbrief 2019. In de meerjarenraming is met loon- en prijscompensatie rekening gehouden. Zie onderstaande tabel:

In het overzicht is het verloop geschetst van de gemeentelijke bijdrage voor de basistaken vanaf 2017:		x € 1000
Opbouw aanpassing 2018		
Basis vastgestelde bijdrage 2018		23.205
cao-stijging 2017 (3,25%)		507
Aangepaste bijdrage 2018		23.712
Opbouw 2019		
Basis bijdrage 2018		23.712
Loon- en prijsstijging 2,34%		555
Rampenbestrijding en crisisbeheersing, investeren personeel en omgevingswet		300
Op peil brengen investeringsprogramma		60
Wegvallen impulssubsidie		60
Bijdrage 2019		24.687
Opbouw 2020		
Basis bijdrage 2019		24.687
Loon- en prijsstijging 2,68%		662
Uitzetting 2019 geen structureel effect		-300
Op peil brengen investeringsprogramma		60
Bijdrage 2020		25.108
Opbouw 2021		
Basis bijdrage 2020		25.108
Loon- en prijsstijging 2,74%		688
Op peil brengen investeringsprogramma		60
Wegvallen OMS bijdrage		200
Bijdrage 2021		26.056
Opbouw 2022		
Basis bijdrage 2021		26.056
Loon- en prijsstijging 2,74%		714
Op peil brengen investeringsprogramma		60
Bijdrage 2022		26.830

Middellange termijn gegevens 2018-2021	Index / jaar				
	2018	2019	2020	2021	2022
Loonvoet sector overheid	2,7	2,5	2,8	2,9	2,9
Prijs ontwikkeling overheidsconsumptie(imoc)	2,4	2,1	2,5	2,5	2,5
Gewogen gemiddeld lonen en prijzen VRD	2,58	2,34	2,68	2,74	2,74

Loon- en prijscompensatie 2019

Voor de bepaling van de kostenstijgingen wordt rekening gehouden met een stijging lonen en prijzen met 2,34% op basis van de Macro economische verkenning.

Programmabegroting en meerjarenraming

Recapitulatie

		Jaarrekening	Begroting	Begroting	Meerjarenraming		
		2017	2018	2019	2020	2021	2022
Programma Calamiteiten en Crises							
Incidentbestrijding	Lasten	4.948	4.523	4.619	4.728	4.840	4.951
Operationele informatievoorziening	Lasten	163	155	155	155	155	155
Techniek en logistiek	Lasten	4.782	4.494	4.554	4.614	4.674	4.734
	Baten	314	132	132	132	132	132
Vakbekwaamheid	Lasten	1.606	1.744	1.744	1.744	1.744	1.744
	Baten	2	9	9	9	9	9
Personeel	Lasten	7.352	7.425	7.553	7.628	7.779	7.949
Subtotaal		18.536	18.202	18.486	18.729	19.052	19.393
Programma Bewustwording							
Risicobeheersing	Lasten	240	156	156	156	156	156
	Baten	350	268	208	208	8	8
Multidisciplinaire Veiligheid	Lasten	232	252	252	252	252	252
GHOR	Lasten	1.233	1.291	1.231	1.264	1.299	1.334
Personeel	Lasten	2.674	2.700	2.747	2.774	2.829	2.891
Subtotaal		4.028	4.131	4.178	4.238	4.528	4.625
Programma Samenleving							
Jeugdbrandweer en Personeelverenigingen	Lasten	146	104	104	104	104	104
	Baten	4	1	1	1	1	1
Huisvesting	Lasten	1.148	1.279	1.279	1.279	1.279	1.279
Subtotaal		1.291	1.382	1.382	1.382	1.382	1.382
Programma Organisatie							
ICT	Lasten	970	967	967	967	967	967
	Baten	0	5	5	5	5	5
Organisatiekosten	Lasten	1.040	1.141	1.189	1.189	1.189	1.189
	Baten	90	44	44	44	44	44
Personeel	Lasten	3.342	3.375	3.433	3.467	3.536	3.613
Subtotaal		5.262	5.434	5.541	5.574	5.643	5.721
Totaal aan lasten		29.116	29.150	29.586	29.923	30.605	31.121
Dekkingsbronnen							
Gemeentelijke bijdrage	Baten	23.405	23.712	24.687	25.109	26.057	26.831
Bdur	Baten	5.376	5.369	5.369	5.369	5.369	5.369
Overige kosten	Lasten	-26	136	635	573	820	1.079
Heffing vennootschapsbelasting	Lasten	0	0	0	0	0	0
Onvoorzien	Lasten	0	0	0	0	0	0
Totaal aan dekkingsbronnen		28.807	28.945	29.421	29.905	30.605	31.121
Resultaat voor bestemming							
Resultaat voor bestemming		-309	-205	-165	-18	0	0
Mutatie reserves	Baten	222	205	165	18	0	0
Resultaat na bestemming		-88	0	0	0	0	0

Geprognosticeerde balans en financiële kengetallen

In het BBV is opgenomen dat voor de drie jaren volgend op het begrotingsjaar een geprognosticeerde balans moet worden opgenomen in de begroting. Met het opnemen van een geprognosticeerde balans krijgt het bestuur meer inzicht in de ontwikkeling van onder meer investeringen, het aanwenden van reserves en voorzieningen en in de financieringsbehoefte.

Activa	1 januari 2018	1 januari 2019	1 januari 2020	1 januari 2021	1 januari 2022
Vaste Activa					
Materiële vaste activa	21.822.144	22.375.355	22.827.454	22.250.363	22.019.642
Financiële vaste activa	9.287	8.594	7.901	7.208	6.515
	21.831.431	22.383.949	22.835.355	22.257.571	22.026.157
Vlottende activa					
Vorderingen	4.517.040	2.700.000	900.000	250.000	250.000
Liquide middelen	249.951	250.000	250.000	250.000	250.000
	4.766.991	2.950.000	1.150.000	500.000	500.000
Overlopende activa	479.810	400.000	400.000	400.000	400.000
Totaal	27.078.232	25.733.949	24.385.355	23.157.571	22.926.157
Passiva					
Vaste Passiva					
Algemene reserve	577.986	490.418	490.418	490.418	490.418
Resultaat boekjaar	-87.568	0	0	0	0
Bestemmingsreserves	1.337.476	1.132.177	966.877	948.478	948.478
	1.827.893	1.622.594	1.457.294	1.438.895	1.438.895
Voorzieningen	1.198.829	1.740.858	2.205.610	2.275.603	1.942.663
Vaste Schulden	21.145.235	19.350.485	17.554.801	15.758.130	13.960.420
Vlottende Passiva					
Kortlopende schulden	1.621.717	1.620.011	1.707.650	2.224.943	4.124.179
Overlopende Passiva	1.284.557	1.400.000	1.460.000	1.460.000	1.460.000
	2.906.274	3.020.011	3.167.650	3.684.943	5.584.179
Totaal	27.078.232	25.733.949	24.385.355	23.157.571	22.926.157

Financiële kengetallen

Om een beeld te krijgen van de financiële positie van de VRD zijn de volgende verplichte financiële kengetallen ontwikkeld:

1. netto schuldquote
2. netto schuldquote gecorrigeerd
3. solvabiliteitsratio
4. Structurele exploitatieruimte

Netto schuldquote

De netto schuldquote geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft een indicatie in welke mate de rentelasten en aflossingen op de exploitatie drukken.

	2018	2019	2020	2021	2022
Langlopende schulden	21.145.235	19.350.485	17.554.801	15.758.130	13.960.420
Kortlopende schulden	2.906.274	3.020.011	3.167.650	3.684.943	5.584.179
Financiële activa	9.287	8.594	7.901	7.208	6.515
Vorderingen	4.517.040	2.700.000	900.000	250.000	250.000
Liquide middelen	249.951	250.000	250.000	250.000	250.000
Subtotaal	28.827.787	25.329.090	21.880.352	19.950.281	20.051.114
Totale baten	28.944.508	29.421.008	29.905.008	30.605.208	31.121.008
Netto schuldquote	66,7%	66,0%	65,5%	61,9%	61,2%
Netto schuldquote gecorrigeerd	66,6%	66,0%	65,4%	61,9%	61,2%

Door de afname van de totale schuldenlast en een stijgende totale baten door loon- en prijsstijgingen daalt de netto schuldquote in de komende jaren.

Solvabiliteitsratio

Onder de solvabiliteitsratio wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het balanstotaal. Deze ratio geeft aan in welke mate de VRD in staat is aan haar schulden te voldoen.

Solvabiliteitsratio	
2017	6,8%
2018	6,8%
2019	6,3%
2020	6,0%
2021	6,2%
2022	6,3%

Voor de jaren tot 2022 daalt de solvabiliteitsratio licht door de inzet van reserves voor incidentele uitgaven. Er wordt binnen de VRD niet gestuurd op de solvabiliteitsratio, maar wel op de hoogte van de algemene reserve die onderdeel is van het weerstandsvermogen.

Structurele exploitatieruimte

In de jaren 2018 t/m 2022 wordt voor incidentele uitgaven een beroep gedaan op de daarvoor bestemde reserve(s). De structurele exploitatieruimte is daardoor nog enige jaren licht negatief.

Structurele exploitatieruimte

2018	-0,7%
2019	-0,6%
2020	-0,1%
2021	0,0%
2022	0,0%

Overige overzichten

In het BBV staat aangegeven welke overzichten onderdeel van de begroting moeten zijn.
Deze overzichten zijn hieronder opgenomen en waar mogelijk toegelicht.

Renteschema

Op basis van de notitie Rente 2017 staat beschreven hoe de rentetoerekening aan het taakveld Treasury vorm moet worden gegeven.
De onderstaande tabel bepaalt het renteresultaat.

	2018	2019	2020	2021	2022
Externe rente Lasten	378.797	343.487	308.124	272.704	237.225
Externe rente Baten	-473	-473	-473	-473	-473
Saldo rentelasten en rentebaten	378.324	343.014	307.650	272.230	236.751
Aan taakvelden toe te rekenen Rente	378.324	343.014	307.650	272.230	236.751
Aan taakvelden toegerekende Rente	378.324	343.014	307.650	272.230	236.751
Rente resultaat voor taakveld Treasury	0	0	0	0	0

Taakvelden

Het volgende overzicht geeft inzicht in het verdelingsprincipe van de taakvelden naar de programma's.

Taakvelden		2018	2019	2020	2021	2022
Nummer	Omschrijving	bedrag	bedrag	bedrag	bedrag	bedrag
0.7	Gemeentefonds	5.369	5.369	5.369	5.369	5.369
0.5	Algemene dekkingsmiddelen	23.712	24.687	25.109	26.057	26.831
0.8	Overige baten en lasten	-136	-635	-573	-820	-1.079
	Totaal baten	28.945	29.421	29.905	30.605	31.121
1.1	Crisisbeheersing en Brandweer	23.136	23.457	23.751	24.350	24.778
0.4	Overhead	5.434	5.541	5.574	5.643	5.721
0.61	Treasury	-	-	-	-	-
8.3	Wonen en Bouwen	579	588	598	612	622
	Totaal lasten	29.150	29.586	29.923	30.605	31.121
0.10	Reserve mutaties	205	165	18	-	-
	Totaal resultaat	-	-	-	-	-

Beleidsindicatoren

Tot slot zijn een vijftal beleidsindicatoren voorgeschreven. De waarden zijn hieronder aangegeven

Beleidsindicatoren	2018	2019	2020	2021	2022
Formatie	0,48	0,48	0,48	0,48	0,48
Fte/ 1000 inwoners					
Bezetting	0,40	0,40	0,40	0,40	0,40
Fte/ 1000 inwoners					
Apparaatskosten	31,6	32,2	32,5	33,0	33,7
Per inwoner					
Externe inhuur	1,7	1,6	1,6	1,5	1,5
Percentage loonkosten					
Overheadkosten	10,7	11,1	11,3	11,3	11,5
Per inwoner					
Aantal Inwoners Drenthe	491.792	491.792	491.792	491.792	491.792

